

DIRECTOR:

Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: invoială :: ::

Unitatea

REDACTOR:

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Alexandru Papiu-Ilarian

— Prinosul unui închinător —

(dn). Cade bine sufletului nostru recentul praznic dela Târgu-Mureș, îndeosebi în aceste zile de năpustire asupra bisericii noastre, năpustire îndrituită, chipurile, între altele și pe titlul că această biserică, departe de a fi fost trezitoarea conștiinței naționale, pavăza românității și răsădina binecuvântată ce-a odrăslit o mândră ceată de arhangheli ai sculdrii noastre din mormântul în care ne-adânciseră „barbarii de deșmani”, a fost și este o stație stranie, cu străine graiuri și străine nedăptături, în sânul neamului nostru.

Umbra sărbătoritului, căruia încă i-se aduce, la vremea sa, alături de alții, insulta grozolană de a fi spion al Austriei, pe lângă „crima” de a fi și un misionar al papismului, se înșiruie, îngăduitoare cu slăbiciunile omenești, lângă figura de proroc frământat de viziuni sublime a dascălului său Simeon Bărnuțiu și lângă arătarea de legionar neînfrânt a urmașului în lupta pentru neam și pentru lege, Dr. Ioan Rațiu, — uniți și ei, sărbătorii și ei, cași dânsul, tot în acest an, nu fără o tainică rânduială a Proniei, carea, de vor tăcea oamenii în răutatea lor, pietrile le va face să grăiască cuvânt de laudă bisericii, ai cărei și au fost pomeniții, și atâția alții ca ei, înainte și după ei.

Feciorul popii unit din Buddiul de Câmpie rămâne vremii de acum și vremilor ce vor să vie: mărturia veșnic vie a idealistului care ideal cântă, ideal doinește, tot cu idealul și pentru ideal trăiește. Anul de vișor, patruzeci și opt, îi prilejește descărcarea furtunoasă a energiilor acumulate pân' aci în vederea izbândirii visului drag: In Dacia lui Traian nu barbarul, ci Românul să domnească! Și când acest vis se destramă, când inima i tânărdă stăngeră pentru un tată ucis, pentru o mamă și niște surori miciușe, puse pe drumuri și plânge „trista ursită a mii de alți orfani”, vrednicul urmaș al stăpânitorilor de odinioară ai lumii nu desnădăjduiește, ci se pune pe muncă încordată, cu râvnă îndoită. Studiază, adună documente, tipărește cărți, ține convorbiri, se sfătuie cu Cogălniceanu, — din a cărui cabinet face parte, — și cu Cuza, și-i succede și vede, între altele, realizate sugestiile prietărilor la organizarea și sporirea armatei, secularizarea mândstirilor și improprietățile țărănilor.

La groapă nu l'a petrecut nici soție, nici copii, — nu se căsătorise. L'a petrecut în schimb alina unui neam întreg pe care l'a iubit fără să-l împartă pe căprării confesionale. Căci, fiind vorba de neam, ține și el la spusa lui Tichindeal, pe care o reproduce cu adâncă reverință: „Să fim și toți Românii una: nu e aicia Grec sau Latin, nici sau neunit . . . una trebuie să fie nația românească!” Și l'a mai petrecut la groapă, eu dragoste de maică, și biserica Blajului, de care nu s'a rușinat, și nu s'a lăpădat, pe lângă toate amărăciunile ce a trebuit să îndure și el pentru aceasta. — Acum, fie-i somnul lin și ingerii pe-aproape!

Lauda pâr. Nichifor

Eroul necunoscut al războiului ortodoxiei. — Teoria statului confesional — Pagini de umor pravoslavnic

Și cel mai crâncen războiu își are umorul său. Bătălia confesională, din fericita țară românească, nu poate fi excepție. Ar fi și păcat. Dacă nu ne-am însenina din când în când, hărțuiala și-ar pierde farmecul. Așa însă este, uneori, deadreptul amuzantă.

Iată, de pildă, jalnica tragedie a dlui Silviu Dragomir. Strateg oriental consumat. În falmosul congres național-bisericesc liberal-averescan din toamna trecută, el poartă hangul. Și, nu o lovitură schimbă soarta războiului de zece ani. Întâiul deceniu al mântuirii naționale, anume, înalții ierarhi ai ortodoxiei ardeline l-au petrecut în praznic neîntrerupt. Au cutrierat în lung și lat văile și munții, cu alaiu mare foarte. Cu glasuri de proroci, au vestit pretutindeni, mântuirea din ghiarele Romei străine, prin evanghelia străbunilor noștri de sânge și lege Fotie și Kerularie. Noroadele s'au trezit din somnul morții. Cu mâna tare au sfărmat pretutindeni „pecețile unirii”, au spart ușile bisericilor, au alungat pe preoții papistași și s'au aruncat în brațele larg deschise ale marelui ierarh Nicolae dela Sibiu. Cine, afară de „Telegraful”, va fi în stare să descrie vreodată măreția acestei neasemuite învieri a morților, care a făcut, din toată suflarea de dincoace de munți, români puri și simpli și dreptmăritori?!

O primejdie grozavă pândia însă în umbră. Dacă nu mai sunt uniți, ce va mai face ortodoxia? Impotriva cui va mai lucra? Unde va mai secera glorie și biruințe? — Aici este meritul cel mare al dlui Dragomir. El a înțeles primejdia și a sugrumat-o în fașe. Cu un gest năzdrăvan. În loc să continue, obișnuitele tropare ale învierii și Te-deumurile biruințelor, el a schimbat slujba. A început prohodul. Cu plângere și cu tânguire mare, a intonat cântarea patimilor ortodoxe. Prin ceața lacrimilor, lucrurile și-au schimbat fața. Nici vorbă de biruințe, ci înfrângere și prigonire cumplită: biserica dominantă prigonită de varvari fără număr.

Ca prin farmec, „uniții” au apărut pe teren. Mulți foarte, foarte, au împânzit câmpiile, au năpădit oficiile, au răpit prin viclesug puterea și banii statului. Prin contract au închiriat țara Papei dela Roma. Chiar unul din cei mai buni ortodocși i-a dus-o plocon, pe vremea când înalt Regent era Patriarhul pravoslavnic în persoană.

Acum da, lupta poate începe din nou. Ai cu cine te război. Dar aici e, apoi, tragedia d. S. Dragomir. A dezertat. N'a avut curajul să ia conducerea. Steagul i-a căzut din mână. Noroc că s'a găsit, în ceata celor fără nume, un erou fără seamăn: eroul necunoscut, care

a prins stindardul primejdii. Legenda i-a zis acestui brav fără de nume: pâr. Nichifor, adevărat purtător de biruință!

Pe dreptul. Cu osârdie mare și iscusință aleasă, Nichifor biruitorul a muncit la planuri și la organizare. După un an de trudă și-a fixat cartierul general în tipografia arhidiecezană din Sibiu. De-aici și-a desfășurat armatele în linia de bătaie. În primul șir: „*bugetul ministerului cultelor*”. Regimente de cifre au căzut ca grindina în capul varvarilor uniți.

Dar sunt tari la cap, păgânii. Nichifor o știa. Numai decât a aruncat în front puvoale de cerneală pravoslavnică, sub denumirea: „*confesionalism politic*”. Cu chibzuință mare, a întocmit lucrurile așa, ca în primul val să se îneco toți slujbașii uniți: miniștri, secretari, generali, prefecți, parlamentari, profesori, directori, revizori, polițai, pompieri, măturători de stradă etc., toți purtându-și vizibil scris numele și localitatea, data și numărul decretului de numire respectiv.

Efectul este sguduitor. Adversari leali, admirăm sincer geniul militar al eroului anonim. Și mai mult, curajul lui fără seamăn.

Cu un gest măreț, el sfarmă toată concepția noastră de stat. Are în loc alta: *teoria statului confesional*. Dacă are o teorie a sa bolșevismul și fascismul, dacă se vântură atâta ideea statului corporativ, de ce să fim noi mai pe jos? În statul pâr. Nichifor toate demnitățile și slujbele se împart după criteriul confesional. Nu ne spune tocmai limpede după ce cheie. Poate în proporția numărului credincioșilor. Dar așa nu-i chiar bine, fiindcă blestemații de uniți în toate ministerele din București laolaltă n'au decât vreo cincisprezece oameni, cu miniștri cu tot. Ca să nu mai vorbim de alte numiri. Dar asta n'are importanță. Se va găsi ea, cheea. Esențial este, că deocamdată în Ardeal să nu mai fie atâția uniți: 10 directori de liceu, 16 revizori școlari, 9 directori de școli normale, 48 deputați și 32 senatori, mulți primari și polițiști, apoi în Brașov, „*toți servitorii dela primărie, toți măturătorii de stradă și majoritatea pompierilor*” (pag. 16, subliniat în original!)

Acest criteriu al confesiunii e mai tare decât orice alt considerent. Mai tare decât constituția și legile țării, cari cer doar o anumită pregătire și destoinicie pentru ocuparea unei funcțiuni. Pe acest temei s'au făcut numirile până acum. Greșit, fiindcă ne-am trezit cu o sumedenie de uniți în frunte. Chiar și în centre ortodoxe. De sigur, și contrarul se întâmplă des, dar asta nu o mai știe pâr. Nichifor. Dimpotrivă: *trece cu, ori fără voia lor, bisericii unite, un șir întreg de ortodocși de*

treabă ex. prefectul Clujului și al Someșului, revizorul Toma Roșu din Cluj ș. a.), numai să lăsa mai bine teoria.

În statul confesional cetățenii n'au voie să-și facă de cap în alegeri. Căci se poate închipui o mai cumplită ironie decât că alegătorii județului Sibiu aleg de bună voie și în toate formele, patru parlamentari uniți și numai doi ortodocși?! În statul păr. Nichifor, el și tovarășii lui s'ar alege în permanență: odată fiindcă sunt liberali și averescani, după vremuri, altădată fiindcă sunt ortodocși.

Un funcționar ortodox, oricum ar fi de rău, nu poate fi scos din slujbă. De aceea e revoltător, că faimosul inspector Bota dela Sfântu-Gheorghe-Oradea, nu a fost lăsat să îndrumeze mai departe învățământul din vestul Ardealului.

Dar curajul păr. Nichifor merge mai departe. E puțin că răstoarnă legi, schimbă religia oamenilor, se abate dela adevăr. El atacă direct un comunicat dat de ministerul instrucțiunii, toamna trecută, spre a pune la punct acuzele dlui Dragomir. Acest comunicat ar fi „de reacredință”, cuprinde „afirmări neadevărate” și „date false”. — Pentru această bravură în curând va sta bravul Nichifor în fața justiției, de unde va ieși, de sigur, mucenic veritabil.

Și asta e puțin. Cuviosul erou atacă direct pe înșiși conducătorii ortodoxiei. „Apoi Sibiul — se întreabă el (pg. 28.) — nu e condus tot de uniți, din cauza slăbiciunii și nepăsării conducătorilor noștri”? Așa da, o fi ceva în această vorbă. Numai bine să grijească păr. Nichifor. Afurisenia cea mare e pe drum. Au mai pățit-o și alții, în frunte cu d. Goldiș!

Oricum i-s'ar întoarce soarta, noi îl vom apăra. Omul a muncit mult. Câte nume și decrete n-a adunat? Apoi ne-a făcut un mare serviciu: ne arată lumii ca foarte puternici și foarte destoinici. Și, în urmă, contribuie în mare măsură la o conștientă solidarizare a uniților, cari până acum nu se prea cunoșteau unii pe alții. „Agru” în deosebi va profita de broșură, cerând tuturor celor trecuți în ea să se înscrie membri pe viață, după ce păr. Nichifor i-a făcut nemuritori, în calitatea lor de uniți. Ar fi bine să-și cumpere un număr mare de broșuri, spre a le distribui în toate părțile. Cu preț redus, firește. Treizeci de Lei nu face.

Serbările dela Târgu-Mureș. Deplin conștient de importanța ce-i revine sub raportul educației naționale și patriotice, în regiunea pe care o stăpânește, orașul Târgu-Mureș lucrează sistematic pentru realizări cât mai frumoase în această direcție.

Între acestea sunt a se înșira și monumentele românești, pe cari le ridică, pas de pas, în locul celorce împodobiau înainte acest promontoriu al Săcuimei ardeleni. Primul a fost un frumos monument al eroilor, căruia i-a urmat statuia iupoalcei romane așezată în fața primăriei, ca un permanent simbol al ideilor și aspirațiilor cari au s'o stăpânească de acum înainte. Se știe apoi, că la 10 Maiu c. s'a desvelit acolo statuia ecvestră alui Avram Iancu, eroul legendar al mișcărilor revoluționare dela 1848, pentru că acum să asistăm la desvelirea bronzului celui mai înflăcărat tribun al aceluiași mișcări, cărturarul academician ALEX. PAPIU-ILARIAN (1827—1877).

Pregătirile făcute, cu toată dragostea, pentru o cauză atât de măreață, din partea comitetului de acțiune, au asigurat serbărilor fixate pe ziua de 1 Decembrie, o reușită deplină. Bisericește ele au fost prezidate din partea Blajului, căruia i-a aparținut sufletește eroul zilei, participând în numele lui Preasfințitul episcop al Lugojului și al Maramureșului. Inceput în biserica parohială, unde s'a cântat un Te-Deum și s'a ridicat un parastas întru pomenirea lui Al. Papiu-Ilarian, ele au fost continuate în fața liceului de băieți, unde s'a așezat pe un soclu de vre-o 5 m. bronzul bine reușit al eroului serbătorit. Preasfințitul Alexandru al Lugojului a făcut aici, cu mare asistență de preoți, sfințirea apei, binecuvântând apoi monumentul. Tot Preasfinția Sa a deschis seria cuvântărilor ocazionale, fixând rolul lui Papiu-Ilarian în mișcarea românească pentru o cât mai desăvârșită validitate a latinității neamului nostru. Di Ghiță Popp, subsecretarul de stat dela cuite, reprezentantul guvernului, a subliniat, cu multă abilitate, influința lui Papiu-Ilarian în direcția cristalizării și dezvoltării gândirii politice a neamului, iar reprezentantul Academiei române, d. G. Bogdan-Duică, a înviat importante laturi ale sufletului de mare cărturar al serbătoritului. Au mai vorbit, cu multă însuflețire, președintele comitetului de

acțiune (prof. I. Bojor), directorul liceului (Gr. Ciortea) și comandantul garnizoanei (Generalul Trdilescu), precum și doi reprezentanți ai tinerimii universitare.

Au urmat defilările obișnuite cu ocazia serbărilor naționale, vizitarea liceului, unde s'a semnat un act comemorativ, și un banchet festiv, la care s'au rostit numeroase toasturi. Un frumos festival artistic, aranjat de liceul „Al. Papiu-Ilarian” a încheiat, seara, aceste frumoase serbări ale orașului tot mai românesc de pe Mureș.

Ele ar fi fost și mai frumoase, dacă biserica ortodoxă, care a refuzat să participe — pe cuvânt că dorea să excludă biserica unită dela prezidarea părții religioase a serbării —, s'ar fi putut ridica la o mai creștinească și mai românească înțelegere a situației.

Vorbe limpezi.

Spicuirii dintr'un interview al dlui Dr Aurel Vlad

Sibiul ortodoxiei neodihnite precum știm, și-a strâns în două mănunchiuri „dovezile” împotriva noastră. Le-a dat la tipar prea cucernicul Nichifor, anonimul bogoslov dreptmăritor, și le-a scos în două broșuri: *Confesionalism politic și Biserica ortodoxă și bugetul Cultelor*.

Faptul în sine e cât se poate de firesc. Fiecine își poate apăra dreptul său. Mai puțin firesc însă, și nicidecum nu-l lucru creștinesc să te aperi sfidând adevărul, cum face ticlucitorul (sau ticlucitorii) celor două tipărituri.

Di Dr. Aurel Vlad, fost ministru al cultelor și un fruntaș al intelectualității ortodoxe ardeleni, interviewat de d. V. Bora dela „Solia Dreptății” din Orăștie (Nr. 46—1930), asupra celor cuprinse în broșurile din chestie, și-a spus cuvântul autorizat, sine ira et studio, dând totodată, prin calmul și obiectivitatea sa, o minunată lecție de cultură și bun simț celor ce nu se știu ridica peste orizontul îngust al ranchiunelor confesionale, deși fac pe slujitorii Dumnezeuului iubirii.

Deocamdată spicuirii din acest chibzuit cuvânt al unui politician mirean ortodox partea privitoare la numărul oficianților uniți numiți afirmative în număr prea mare, din motive confesionale, de partidul național-țărănesc

Foiața „Unirii”

Emanoil d'Alzon

Scurte notițe asupra unei vieți laborioase

de Dr. IOAN BĂLAN

La 30 August 1810, se naște în Vigan (Franța) un băiat, odrasla unei nobile familii cu tradiții glorioase, Emanoil d'Alzon, care nu numai în țara lui, dar și în afară, ori el însuși, ori prin oamenii săi, a făcut lucruri într'adevăr mari, spre folosul sufletesc al popoarelor. Acest om s'a stins la 21 Noiembrie 1880, și în acest an s'au împlinit cinci decenii dela prima lui zi de odihnă. Din acest prilej, Sfântul Părinte a adresat o preafrumoasă scrisoare Superiorului general al Congregației Asumpționistilor, înfrunțată de părintele d'Alzon, în care spune, că biserica datorește mult acestui părinte, care s'a devotat pentru triumful ei cu zel de apostol și cu inimă de fiu.

Fiii sufletești ai părintelui d'Alzon muncesc în toată lumea; iar în biserica noastră, ei sunt călugării cei mai numeroși, având case la Blaj, Beiuș și Lugoj și o surescendență mult promițătoare. De aceea socotim că ne împlinim o datorință făcând cunoscută persoana părintelui lor sufletesc.

Voiu și impetuos, Emanoil, de mic, dă-

dovadă de o pietate îngerească, de o generozitate foarte nobilă și de o sinceritate de tot rară. Copilaș mic, el e surprins adorând în capela castelului părintesc; iar, când face prima comunie, ca elev al liceului sf. Stanislau din Paris, la vârsta de 14 ani, sufletul lui a fost înaintat așa de mult pe calea vieții spirituale, încât mama sa îi scrie: „Din acest prilej, n'am cuvânt ce să-ți scriu mai drag, decât ceace ți-am amintit de multe ori, vorba reginei Blanche către sfântul Ludovic: „Fiul meu, te iubesc din tot sufletul; însă, decât să te văd supărând pe Dumnezeu cu un singur păcat de moarte, mult mai bucuroasă aș fi să te văd mort”.

Terminând liceul clasic, începe să studieze dreptul. Se înscrie în „Asociația pentru apărarea religiei catolice”, unde cunoaște pe cei mai de seamă bărbați înrolați în lupta pentru renașterea creștină a Franței. În contra voinței părinților, la cari era unicul băiat, Emanoil își alege slujba lui Dumnezeu, studiind la Montpellier și la Roma, unde e hirotonit și de unde își aduce ca talisman: „Trebuie să lucrezi totdeauna pentru Roma, încori însă de Roma, dar nici când în contra Romei”.

Gentilom nobil, soldat îndrăzneț și apostol plin de râvnă, sunt vorbele cu cari l'a caracterizat episcopul din Nîmes, unde a servit d'Alzon ca vicar general episcopesc 45 de ani.

Actualul episcop spune despre el, că inteligența vie, voința energetică și generoasă și inima plină de iubire l'au ridicat în șirul oamenilor celor mai vrednici de considerațiune ai epocii. Mâna lui se simte peste tot: predică, ține exerciții spirituale și misiuni, mărturisește ceasuri întregi — deși nu avea însărcinare — și organizează tineretul și pe muncitorii.

În ziua de Crăciun 1845, împreună cu 4 tovarăși, face voturile de călugăr în Congregația înfrunțată de el acuma și pusă sub secul Preacuratei duse în cer (Asumpționiste), în capela colegiului din Nîmes. Pe lângă voturile obișnuite ale sârăciei, castității și ascultării, mai pune un vot: râvna pentru instrucția tinerimii și pentru mântuirea sufletelor. La 1855 înfrunțează la Nîmes, și la 1857 la Paris, „Asociația sfântului Francisc de Sales pentru propagarea credinței în interior”. La 1862, Papa Piu al IX-lea îi însărcinează să se ocupe și de unirea bisericii orientale disidente. În acest scop el însuși merge în Orient și predică; fiii lui înfrunțează seminar, organizează parohii, fac cruciate de rugăciuni și studii de mare valoare. Dogmele, dreptul istoria bisericească au câștigat foarte mult din operele Asumpționistilor J. J. Gie, Petit, Souarn, Pargoire, Sophronius, Vaulhé, Janin; iar Congresele de bizantinologie părintele Salesville este unul din cei mai apreciați.

cea referitoare la desființarea Ministerului Afacerilor, chipurile, tot o unelire uniată și asta. „Admit, zice d. Vlad, că în anumite officii din Transilvania, au fost numiți, în raport, mai mult membri ai bisericii greco-catolice decât ortocși.

E greu a constata, la aceste numiri, întrucât ele au fost efectuate din considerațiuni profesionale și întrucât, aceste numiri, de altă parte, au fost cauzate de faptul, de bună parte a intelectualilor de confesiune ortodoxă, au trecut pe vremuri, împreună cu omni Goga și Goldiș în partidul averescan, și o altă parte în partidul liberal. Cred, că nimeni nu va putea contesta, că dintre dezertorii partidului național, proporțional, mai mulți au fost de confesiune ortodoxă, decât cei de confesiune greco-catolică. Consecința acestui fapt, evident, că trebuia să aibă și a și avut repercursiuni asupra numirilor de funcționari, mai ales în posturile de natură politică. Eu cred că alegerea candidaților de deputați în județul Sibiu și numirea unor Prefecți uniți în județele ortodoxe, ca de exemplu județul Brașov, nu poate fi atribuită unor considerațiuni profesionale, fiindcă, considerațiunile politice, bine înțelese, ar fi impus tocmai contrariul, pentruca să se evite eventualele nemulțumiri de ordin confesional și să se încunjure susceptibilitățile confesionale alimentate de celelalte partide politice.

Faptul, că în județul Cluj, a cărui populație este, în marea majoritate, greco-catolică, a fost numit ca prefect, ortodoxul Adam Popa, încă dovedește, că cel puțin la numirea Prefecților nu s'a avut în vedere confesiunea candidaților. De altfel la numirea de funcționari trebuie ținut cont de pregătirea și destoinicia reflectanților, iar nu de confesiunea lor, ceea ce nu exclude, că eventual anumiți dignitari de confesiune greco-catolică să nu fi fost eventual conduși și de alte considerațiuni.

Tot atât de „intemeiată“ este și bănuiala unor tendințe antiortodoxe ce și-ar fi manifestat preponderanța când cu contopirea celor două Minister: a Instrucțiunii și a Cultelor.

Di Vlad vorbește și aici sincer, deschis, fără ocolișuri, așa cum i-se stă unui Român

și ortodox care înțelege să-și apere biserica și fără a jigni interesele altora, ori a vătămă libertatea conștiinței cuiva și adevărul.

„In ce privește contopirea acestor două Minister, părerea mea este, zice Dsa, că s'a făcut o greșală, care trebuie reparată. Această contopire numai atunci poate fi menținută dacă politica de Stat tinde la separarea de biserică. In această chestiune am prezentat la vremea sa un Memoriu, D-lui Prim-ministru de pe atunci, arătând necesitatea menținerii acestui Minister, propunând o altă modalitate pentru reducerea Ministerelor. După părerea mea se putea contopi Ministerul Lucrărilor Publice cu cel al Comunicațiilor și se putea desființa Ministerul Muncii și Sănătății, trecându-se la Ministerul de Interne, sub conducerea unui subsecretar de Stat pentru sănătatea publică. Punctul meu de vedere n'a aflat ecou la dl Prim Ministru, — și nu avea șanse de reușită, fiindcă Patriarhul, șeful suprem al bisericii ortodoxe, nu numai că nu susținea menținerea acestui Minister, ci din anumite considerațiuni proteja pe aceia cari intenționau suprimarea Ministerului de Culte“.

Din cele expuse e limpede că desființarea Ministerului nu a avut și nu putea avea tendințe antiortodoxe.

Rămâne să se vadă de înțeleg ori nu înțeleg cruciații Sibiului semnificația acestor declarații. Lumea de bună credință, chiar și mărturisind crezul dogmatic al stranei lor, vedem că știe să judece real și obiectiv, în chestii politico-sociale, fără să se sinchisească de marii moguli preocupați și bătăioși.

Mea culpa. Directorul nostru a înfierat după merit în „Patria“ din 30 Nov. c. ieșirea incalificabilă a „Națiunii“ din Cluj, care și-a permis să debiteze o serie de aprecieri deplasate la adresa președintelui partidului național-tărănesc, sub titlul: „D. Maniu condamnat de scamul iezuitic dela Blaj“, având îndrăsneala să le pună în sarcina „Unirii“ noastre. — Precizările ziarului vizat au ermat cu proximalul prilej: „Articolul nostru (recunoaște „Națiunea“) a fost făcut pe baza unui articol cu același conținut, apărut în ziarul „Viitorul“ cu data de 28 Noem-

vrie. Dacă cele publicate de „Viitorul“ nu sunt adevărate, cum afirmă dl Dr. Augustin Popa, nu poate fi vorba decât de vre-o confușie“. Atât „Națiunea“ din 2 Dec. c.

Oficiosul liberal „Viitorul“, isvorul acestor informații, — cetim în „Dreptatea“ din 4 Decemvrie, — face și el mărturisirea deschisă și civilizată: „Am publicat un citat dintr'un articol ce-ar fi apărut în ziarul „Unirea“ privitor la politica d-lui Maniu. Am fost induși în eroare de-un corespondent de rea credință, care ne-a trimis acest pretins citat. Facem cuvenita rectificare“. — Luăm și noi act cu plăcere de această recunoaștere reală a rătăcirii, și dac'am mai dori ceva, este: să se înceteze pentru totdeauna cu atari procedee nedemne de-o gazetărie cu pretenții de seriozitate.

Știri mărunte

Pentru restanțierii. *Se apropie sfârșitul anului, când gazeta are de acoperit cheltuieli însemnate. După mărturia cărților noastre de casă însă, veniturile acestui an sunt deosebit de slabe. Rugăm în consecință pe toți restanțierii să binevoiască a ne trimite fără amânare sumele ce ne datorează. Ne vor scuti astfel de provocări speciale, costisitoare și supărătoare.*

Personale. *Nou numitul arhiepiscop al eparhiei Maramurășului Il. Sa Dr. ALEXANDRU RUSU, a fost proclamat senator de drept în ședința din 27 Noemvrie c. a Senatului. — Felicităm din inimă pe noul apărător al intereselor bisericii noastre și-i dorim zile multe și în acest post de veghe și de luptă!*

Pro memoria. In 8 l. c. fiind a 10-a aniversare a tragicei morți a marelui arhiepiscop Demetriu Radu, în catedrala noastră din Oradea se va celebra pentru răpausul sufletului său S. Liturgie arhierescă cu părăstas.

Mucenici noul. Nu e mult de când Agenția „Fides“ aducea din Shanghai vestea că bolșevicii chinezi ar fi ucis doi misionari italieni, pe Novelli și pe Luciano. Mai nou vine știrea că a fost masacrat, tot de bandele bolșevice, și prefectul apostolic din Hinganfu, părintele conventual Ioan Soggiu, titratul facultății de drept din Sassari, care nesimțindu-se bine în lume, intră în mănăstire, de unde pleacă pe drumul apostoliei, ca s'o sfârșiască cu laurii muceniei, pe plaiurile îndepărtate ale Chinei. Strălucit curriculum vitae, care dealtminteri vedem că nu stă izolat nici în anualele moderne ale bisericii catolice.

Locale. Dumineca viitoare, a săptămânii XII după Înălțarea sfintei Cruci, va predica în catedrală păr. Dumitru Neda, prof. la Academia de teologie.

— Ziua de 1 Decemvrie a fost prăznuită și la noi după cuvință. La Te Deum-ul săvârșit de păr. vicar general Il. Sa Dr. Ambrosiu Cheșian, cu asistența unui sobor de preoți-profesori, a luat parte și d. Nicolae Petrescu-Comnen, ministrul României la Vatican. Studențimei dela școalele noastre i-a ținut apoi, în sala de gimnastică, un luminat discurs ocazional, păr. Ștefan Manciulea, prof. la liceu.

— Primăria își continuă opera edilitară. Acum e în curs îndreptarea și pavarea străzii Ignatie Darabanth. Prin ceace se face parte orașului, și mai ales localnicilor, de o nouă și binevenită comoditate.

PRIN INTREBUINȚARE INDELUNGATĂ fiecare mașină se strică și se roade. Tot așa și organismul uman se uzează. Improspătați țesuturile și organele vitale slăbite, prin întrebuințarea sistematică a Ovomaltinei.

Se vor mai desființa și alte școli. Cu 1 Noemvrie știm că s'a suprimat și transformat un număr însemnat de școli secundare.

Fiilor săi sufletești, părintele d'Alzon le-a lăsat următorul îndreptar: iubire cât mai înflăcărată pentru biserică și hotărârea de a se oferi ca victime perfecte pentru mântuirea sufletelor și pentru împărăția lui Dumnezeu, cu ochii totdeauna ațintiți la Sfântul Părinte. Ca deviză le-a dat: „Vie împărăția ta!“ iar ca mijloc le-a indicat: 1. restaurarea învățământului superior creștin după principiile sfântului Augustin (care îi era idealul) și ale sfântului Toma; 2. combaterea inamicilor bisericii înregimentată în societățile secrete și 3. lupta pentru unitatea bisericii. După fondatorul lor, un Asumptionist trebuie să lucreze cât trei, fără să aștepte ceva recunoștință.

Om de o rară cultură, d'Alzon crează multe școli pentru formarea fiilor săi, a căror culme e universitatea proprie din Louvain. Formarea o începe din vârsta cea mai fragedă, pe care o crește în așa zisele alumnate (cum e și „Casa Domnului“ din Blaj): seminarii mici, unde copilul e obișnuit cu „parfumul“ bisericii. Spre deosebire de celelalte ordini religioase, Asumptioniștii nu impun alumnilor creșcuți de ei intrarea în congregația lor, ci le dau deplină libertate, așa încât de sub mână lor, crescute cu truda și pe cheltuiala lor, au ieșit atât preoți seculari, cât și călugări din diferite ordine.

Pentru combaterea francmasonilor, mijlocul cel mai puternic al lor e „Presa bună“, care se poate săptămânal 28 reviste și gazeta

zilnică „La Croix“. In straturile de jos intră, săptămânal, un milion de exemplare din gazeta „Le Pé érin“, al cărui harnic colaborator era părintele d'Alzon.

Încă fiind în viață, pe lângă casa cea mare din Nîmes, congregația își deschide casă la Paris, care devine centrul principal de acțiune, 6 seminare mici, un orfelinat, 2 misiuni în Turcia (pentru Bulgar) și una în Australia. Părinții inițiază cele mai frumoase organizații: Opera noelistică pentru organizarea tineretului feminin; A la Page, deocamdată numai revistă pentru educația tineretului masculin, Notre Dame de salut pentru peregrinaje în țară, la Roma și la Ierusalim. Pentru a avea colaboratori, rând pe rând, pe temeiul aruncat de părintele d'Alzon se înființează: Călugărițele Asumptioniste, Oblatele, Micile surori, Rugătoarele și Surorile Ioanei d'Arc.

Cât bine a făcut bisericii acest om și opera lui, se vede: 1. din aprecierea bisericii (Piu al IX-lea l'a numit pe părintele d'Alzon „prietenui nostru“, iar actualul Sfânt Părinte spune despre el, că n'a trăit decât pentru împărăția lui Dumnezeu și pentru răspândirea ei; 2. din loviturile mari ce a croit pe trupul congregației lui mâna francmasonă.

Un astfel de suflet și o astfel de operă merită să fie cunoscută, căci ele sunt o fală a bisericii lui Hristos și o mândrie a civilizației.

dare. Motive de ordin bugetar, și de alt ordin, reclamă continuarea și lărgirea acestei amputări. În înțelesul tabloului alcătuit de ministerul instrucțiunii urmează a mai fi desființate cu 1 Ianuarie viitor cam: 15 școli profesionale de fete, 10 școli comerciale 20 școli de meserii, 4 școli profesionale de gr. II, 6 școli de menaj (curs normal), și 4 școli normale. Pe acest tablou mai figurează și 20 licee, din cari unele vor fi transformate în gimnazii, iar altele vor fi suprimate total. Nu se va face însă nici o suprimare de școală primară.

NE APARA DE INFLUENȚĂ ȘI GUTURAI, ne vindecă de laringită și răgușeală pastilele Anacot. Prețul unei fiole Lei 37.

Premiul Nobel pentru medicină, pe anul 1930, a fost conferit dlui *Dr. Carol Landsteiner*. Savantul ales de comisia împărțitoare a premiului se naște la Viena, în anul 1868, unde-și face studiile și unde muncește intens, ca profesor de anatomia patologică, o serie de ani ca să treacă, începând cu anul 1922, la institutul Rockefeller din New-York, tot pentru cercetări medicale. Și-a câștigat merite cu facilitarea transfuziunii sângelui prin determinarea grupelor sanguine. Dintre lucrurile sale în scris și-a făcut renume cu *Cercetările asupra sifilisului la moime*. — Hărnicia, nu odată, își primește plata și în lumea aceasta.

Mulțumită publică. Ni-se cere publicarea următoarelor: Adânc mișcat am cetit în „Unirea” inscripția monumentului mult regretatului meu frate *Gavril Precup*, fost profesor în Blaj. Mulțumesc călduros, în numele tuturor familiilor săi, tuturor acelor cari au contribuit la frumosul act de pietate și recunoștință. *Anton Precup*, paroh, arhidiacon onorar, Rebrîșoara.

Legea cumulului. În sfârșit, după destulă cumpănire proiectul acestei legi, dorită de unii, temută de alții, a fost depusă la Camera de d. Mironescu, în ziua de 29 Noemvrie c. În prevederile acestei legi cad pensionarii, membrii corpului didactic, clerul și ofițerii, specialiștii și funcționarii statului cari îndeplinesc lucrări în comisii și consilii *Art. 4.* privește îndeosebi clerul și e formulat așa: „Membrii clerului pot ocupa și o catedră secundară sau universitară, dar nu vor avea dreptul decât la un singur salariu, sub orice denumire (leasă diurnă indemnizație)”. — Bine că vine barem acum, și mai bine era de-o aveau deja de mult.

CONSTIPAȚIA CRONICĂ este un fenomen al vieții moderne culturale. Ca sfat medical, luați seara 2—3 boabe de Artin, și dimineața veți avea un scaun normal și ușor, fără să vă gândiți măcar că ați luat un purgativ.

† **Valeriu Pop**, preot în Cluj-Mănăstur, și-a dat sufletul în mâinile Ziditorului la 26 Noemvrie c. într'al 48-lea an al preoției și 75-lea al vieții. — Fie-i partea cu dreptii!

Telefonul „Unirii”

B. Sighet. După informațiile ce avem, știrea despre consacrarea și instalarea noului episcop al Maramureșului este prematură. Nu știm să se fi fixat încă definitiv termenul acestor acte, dar după ce edificiul destinat pentru reședința din Baia-mare, care reclamă amenajamente destul de însemnate, a putut fi evacuat abia săptămâna trecută, nu-i eschis, ca instalarea și, poate, și consacrarea să se amâne până către sfârșitul lui Ianuarie, ori poate și mai târziu. Sigur este, că ele se vor face în timp de 6 luni dela data de 17 Octomvrie c. a. bullei de numire, deci neapărat înainte de Paști.

„Țara Noastră”. Cluj. „Multe discuțiuni inutile suportă hârtia de gazetă în România întregită” filosofează grav redactorul D-Voastre. Suntem de acord. Prea e convingător argumentul imediat: aproape două coloane de slovă mărunță, brodate pe un text, pe care ori nu l-a înțeles, ori îl pervertește. Nu trebuie să fii grozav de deștept, anume, pentru a vedea că încheierile și dilema privitoare la „ortodoxie și catolicism” din articolul de fond al numărului nostru trecut, nu sunt nici declarații de războiu, nici ieșiri la adresa ortodoxiei. Sunt simple urmări logice ale „chinurilor filosofice” prin care d. Nae Ionescu se căznește să ne convingă, că noi catolicii, nu putem fi români. Chiar aceste concluzii rătăcite arată limpede falsitatea teo-

riilor supra-ortodoxe dela București. Se vede aceasta nu numai din întreg mersul de idei al articolului nostru ci, de dragul celor mici, s'a accentuat și expres. Pe la începutul alineatului în care se cuprinde feroasa dilemă, se spune clar: „Ori, după dsa (N. Ionescu), religia specifică, proprie popoarelor latine... etc.”, premisă pe care se ridică întreaga construcție logică următoare, pentru a se nări împreună cu ea. — „Țara Noastră” să nu fi înțeles atâta lucru? Cu neputință. Atunci? Pervertește. Probabil pentru a dovedi teza inițială, despre inutilitatea multor lucruri cari se scriu în gazete. Ori, poate, a căutat numai pretext pentru a „afla din gura dlui Augustin Popa, dacă dumnealui se simte mai catolic decât Papa, sau ceva mai puțin?” Ei bine, sub rosa, li tradăm secretul: „ceva mai puțin”. „Ceva mai mult” e monopol al dlui Nae Ionescu. Dar și așa: „ceva mai puțin”, nu renunță la vechiile-i păreri despre unirea tuturor românilor cu biserica verhovnicului Petru. Aceasta însă nu vrea să o clădească pe teoria „bunului român” și nu vrea să o servească niciodată prin ieșiri violente, ori chiar insulte, la adresa ortodoxiei. Crede și el, alături de D-voastră, că „cele două biserici românești își au tradițiile lor, pe cari ar fi bine să și le respecte reciproc”. Iși va și urma această convingere. Numai să înțeleagă și alții, că „reciproc” înseamnă mai mult decât „unit”. În schimbul acestei indiscreții, rugăm „Țara Noastră” să ne facă un serviciu asemănător. Să ne spună ce crede d. Al. Hodoș, sincer și cinstit: are oficialitatea ortodoxă dela noi tendința, programatică și sistematică, nu de a desființa biserica unită, — Doamne ferește! — ci de a „rupe pecetea dela 1700” pentru a reface „unitatea sufletească a neamului”? Da sau nu?

O. Cetea. Da. Absolvenții de teologie pot fi admiși la examenul de capacitate. Procedura de urmat în cauză e aceasta: Se adresează o petiție Ministerului Instrucțiunii, care însă se trimite prin Directoratul Școlii normale unde dorește petiționarul să-și facă examenul. Termenul încă nu-i trecut.

Parohia Botiz. Suma trimisă am primit-o numai în săptămâna trecută. Am trimis toți numerii, începând cu 1 Ianuarie a. c.

I. Petroșeni. Chităm aici primirea sumei de 400 abonament pe 1929 și 1930.

M. Buteasa. Confirmăm primirea sumei de 200 Lei abonament pe 1931.

Oficiul parohial. Tâmbaia. Am primit abonamentul pe anul curent.

Dr. M. Hida. Chităm abonamentul de anul viitor.

DI DR. UNGUREANU VALERIU, medic primar-director al Spitalului Odorheiului a fost confirmat definitiv în funcțiunea ce o ocupă, prin înalt decret regal, publicat în Monitorul Oficial Nr. 270 din 28 Nov. a. c.

Comisiunea catehetică mitropolitană.

Nr. 40—1930.

Concurs

Cu termenul de 1 Iulie 1931 se publică concurs la scrierea:

1. unei broșuri pentru prima comunicare; 2. unei cărți de rugăciuni pentru elevii școlilor primare și a 3. unei cărți de rugăciuni pentru elevii școlilor secundare.

Manuscrisul, scris legibil, se va înainta comisiei catehetice până la 1 Iulie 1931, având numele autorului în plic sigilat, prevăzut cu un motto.

Autorii ale căror lucrări se vor aproba,

vor primi 50% din venitul net al manualului tipărit cu cheltuiala Comisiunii.

Blaj, din ședința plenară a Comisiunii Catehetice mitropolitane ținută la 27 Septemvrie 1930.

Ștefan Roșianu Prof. Dr. Augustin Tătar
preș. not. ad hoc.

Convocator

P. T. Membri ai „Casinei Române din Blaj” se convoacă prin aceasta la a XXXIII adunare generală, care se va ținea Duminecă 14 Decemvrie 1930 orele 10^{1/2} a. m. în localul Casinei, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării și designarea celor doi membri pentru verificarea procesului verbal.
2. Raportul general al comitetului.
3. Raportul casierului.
4. Alegerea comisiunilor pentru cenzurarea rapoartelor de sub 2 și 3.
5. Raportul comisiunilor de sub 4.
6. Alegerea noului președinte.
7. Eventuale propuneri *).

Blaj, din ședința comitetului ținută la 22 Noemvrie 1930.

Dr. Ioan Bianu Dr. Traian Denghel
vicepreședinte secretar

*) În sensul art. 10 c. din statute, propunerile se vor trimite Comitetului cu cel puțin trei zile înainte de adunarea generală.

AVIZ

In seminarul teologic rom. cat. din Albalulla, se află de vânzare o mare cantitate de **iconițe colorate**, dela 50 bani în sus bucata, precum și cărți poștale de Crăciun (3—6 Lei), iconițe cu scene din vechiul și noul Testament, și cele 14 stațiuni ale patimilor. — Teologiei anului IV trimit, la dorință, modele.

FLEGLER

Întreprindere de pictură și tapetare artistică. Cluj, str. Rațiu

Pictor modern de camere. Mare asortiment în specialități de tapete. Întreprinde: renovări, în stil, de biserici și castele, vopsire de locuințe și mobile, precum și lustruire cu lac.

Devize gratuite! Comande venite din provincie se execută prompt și la termen. 15—?

TRAGEREA

DECEMVRIE 21

Sărbători fericite

vei câștiga **UN MILION DE LEI**, câștigul principal, sau vreunul din câștigurile de 2182, bani curați.

Câștigurile se plătesc numai decât la Banca Albina. Lozurile se pot cumpăra în Blaj, în tutungerii, barbierii și alte prăvălii. Comenzi din provincie, după trimiterea sumei de 117 lei, execută Biroul de lozuri din Cluj, Str. Memorandului 16.

Articole de fotografiat:

Celea mai nouă mașini de fotografiat **Baby-Box, Ikonta, Bessa, Billy și Billette**, se pot cumpăra de sărbătorile Crăciunului, la

Kováts P. și Fiii, prăvălie de articole fotografice.
Cluj, Piața Unirii 8. Cereș Preș curent. 2-6

Ingrijește-ți copilul cu Pudra, crema și săpunul HÖFER